

Stichting Fort van Hoofddorp

Beleidsplan 2018-2019-2020

eeuw. De manier waarop de Nederlandse waterbouwkunde destijds werd gebruikt voor de verdediging van het land is uitzonderlijk.

Fort bij Hoofddorp – een verborgen schat komt tot leven

De Stelling van Amsterdam is wereldwijd een uniek verdedigingsbouwwerk waarbij (militaire) bouwkunst, landschap en water integraal zijn ingezet. De Provincie Noord-Holland heeft de Stelling van Amsterdam opgenomen op haar monumentenlijst, en sinds 2005 wordt de Stelling erkend als Nationaal Landschap. Volgens UNESCO is de linie een buitengewoon verdedigingssysteem uit het einde van de 19e

Het markante Fort bij Hoofddorp (gebouwd tussen 1895 en 1907) is onderdeel van de Stelling van Amsterdam. Het is één van de weinige forten met vrijstaande hefkoepelgebouwen. Het terrein waarop het fort gebouwd moest worden was relatief klein, waardoor men genoodzaakt was een gebouw met twee verdiepingen te ontwerpen. Er schuilt een enorme kracht in de genius loci, de betekenis van de plek. Deze monumentale schat op een prachtige plek in Hoofddorp heeft nu ook een veelbelovende toekomst.

In 2014 is de Stichting Fort van Hoofddorp opgericht om het monument een nieuwe bestemming te geven, zodat het voor de toekomst behouden blijft en opengesteld wordt voor iedereen. De stichting heeft zich ten doel gesteld om de ontwikkeling van het forteiland in Hoofddorp te bevorderen en dit stukje werelderfgoed weer zichtbaar te maken. De instandhouding van de cultuurhistorische waarden van het fort staat hierbij centraal. De stichting tracht haar doel onder meer te verwezenlijken door van het Fort bij Hoofddorp een publieke en culturele ontmoetingsplek te maken: Fort *van* Hoofddorp.

Ter gelegenheid van de bouwstart op 8 november 2018 onthulden Joke Geldhof, gedeputeerde van de Provincie Noord-Holland, toenmalig wethouder Derk Reneman en Stichting Fort van Hoofddorp, het bouwbord op het fortterrein. De restauratiewerkzaamheden aan het werelderfgoed-monument zijn direct daarna officieel van start gegaan. De casco oplevering van het forteiland staat gepland voor de herfst van 2019.

Missie en visie – de schat ontdekt, geconserveerd en ontsloten

Om de verborgen schat van Hoofddorp zichtbaar, voelbaar en beleefbaar te maken, is na herstellen en herontwikkelen, het realiseren van de ‘beleving van het Fort door openstelling’ de hoogst haalbare ambitie voor de stichting Fort van Hoofddorp. Hiermee is het behoud van dit erfgoed voor de toekomst geborgd. Het ontwerp van het nieuwe Fort is ontstaan vanuit de visie dat het fort zijn deuren moet openen zodat de magie van deze plek door iedere bezoeker kan worden ervaren.

Het ontwikkelde ontwerp bestaat uit een aantal kernpunten die de *cultuurhistorische* en *ecologische waarden* van het fort benadrukken en daarnaast de *educatieve* en *recreatieve waarde* en *herkenbaarheid* van het fort zullen vergroten.

We richten ons hierbij op drie doelgroepen:

- Liefhebbers van cultureel erfgoed & Dagjesmensen (het fort ligt aan een ANWB fietsroute)
- Scholieren in primair en voortgezet onderwijs (georganiseerd bezoek)
- Bedrijven in de regio (zakelijke verhuur)

Het forteiland wordt publiek toegankelijk als stadspark. Via het te realiseren fortspad (wandelpad rondom en op het fort) maakt de bezoeker kennis met negen gemarkeerde punten in het cultuurlandschap, zoals het glacis, de fortgracht, de nieuwe brug, de caponnière, de hefschietkoepels en het terreplein. Ieder punt vertelt een eigen verhaal.

De stichting heeft zich daarmee ook een educatieve taak ten doel gesteld: door openstelling geven we de geschiedenis terug aan de bezoekers. Middels de informatieve verhalen langs de cultuurhistorische wandelpad, maar ook op het fortplein waar je aan de Stellingtafel leert hoe het verdedigingsmechanisme werkt. Ervaringen die bekijken door zelf te doen, mee te maken en te ontdekken.

De Verbindingsofficier - cultuuraanjager

In de doelstelling van de stichting ligt besloten dat de stichting als verhuurder niet alleen verantwoordelijk is voor het herstel en het beheer van dit materiële erfgoed, maar ook de taak heeft om de nieuwe bestemming van het Fort met fortspark tot wasdom te brengen en te bewaken.

Stichting Het Fort van Hoofddorp wil verhuren aan bedrijven die de visie van de stichting onderschrijven, in hun bedrijfsuitoefening profijt hebben

van de overkoepelende doelstelling en de immateriële toegevoegde waarde van deze unieke vestigingsplek.

De stichting toetst het ondernemingsconcept van de huurder/gebruiker voor ondertekening van het huurcontract/ gebruikersovereenkomst.

De Stichting Fort van Hoofddorp heeft, vanaf de ingebruikname van het fort begin 2020, op het fort de verbindingsofficier gestationeerd. De verbindingsofficier is de spin in het web tussen ondernemers die huren, buurtinitiatieven, scholen en culturele ondernemers uit de regio en brengt partijen bij elkaar. De verbindingsofficier bewaakt de missie en visie van de Stichting Fort van Hoofddorp en stimuleert gebruikers, zowel zakelijk als maatschappelijk, om vanuit die visie gebruik te maken van het fort. Op deze wijze weet de Stichting Fort van Hoofddorp, ongeacht de gebruikers en/of huurders van het Fort, continuïteit te creëren in de exploitatie van het fort, zowel financieel als inhoudelijk.

Stichting Fort van Hoofddorp ontwikkelt en bewaakt het concept Fort van Hoofddorp: 'behoud van het erfgoed door openstelling'. Elke huurder/ ondernemer/ gebruiker in het fort past in dit gedachtegoed en draagt bij aan die missie vanuit zijn eigen onderneming: de verborgen schat zichtbaar, voelbaar en beleefbaar maken.

Financiering

De herbestemming en restauratie van het Fort van Hoofddorp wordt mede mogelijk gemaakt door een subsidie van de Provincie Noord-Holland en de Gemeente Haarlemmermeer. Zij willen, net als de stichting, het fort herbestemmen met publieksfuncties. De nieuwe functies zullen recreatief, toeristisch, cultureel, educatief en/of maatschappelijk aantrekkelijk zijn. Zij dragen samen € 2.200.000,- euro bij aan het project. Hiermee is een groot deel van de renovatie (restauratie, herontwikkeling en herbestemming) van het monument gedekt. De inrichting van het

forteiland, het fortpad, de educatieve toepassingen en het passend interieur – ofwel het klaarmaken voor openstelling en gebruik als publieke en culturele ontmoetingsplek, worden gefinancierd middels fondsenwerving.

De opbrengsten uit verhuur aan de horeca-exploitant en zakelijke verhuur dekken de totale vaste lasten van de erfpacht. Door deze constructie is het fort straks vanuit de huuropbrengsten duurzaam gefinancierd. Alle ingrepen die tijdens de restauratiefase worden gedaan om het fort beleefbaar en toegankelijk te maken zijn een eenmalige investering met een duurzaam resultaat. Een toegankelijk monument midden in Hoofddorp. De casco oplevering van het forteiland staat gepland voor de herfst van 2019.

Begroting 2018-2019 – herontwikkeling en bouwfase

De totaalbegroting voor de herstelwerkzaamheden en het toegankelijk maken voor publiek bedragen in totaal bijna 3 miljoen euro. Het dekkingsplan is als volgt:

Provincie Noord-Holland	1.100.000 euro
Gemeente Haarlemmermeer	1.100.000 euro
Extra bijdrage Gem. Haarlemmermeer ¹	100.000 euro
Restauratiefonds ²	250.000 euro
Doelstelling aanvullende financiering fondsen 2019	365.000 euro

¹ (wegens achterstallig onderhoud door lange leegstand)

² Op basis van gemeentegarantie

Vanuit de fondsenwerving dekken we de wensen zoals hierboven beschreven. Indien de fondsen niet worden opgehaald, worden de wensen aangepast. In samenwerking met het zeer ervaren wervingsbureau Van Dooren Advies worden in het voorjaar van 2019 fondsen aangeschreven.

Begroting 2020 – vanaf openstelling

Met de vaste inkomsten vanuit de verhuur van het fort wordt de jaarlijkse exploitatie gedekt. De kosten³ voor de canon (erfpacht), klein onderhoud (goed huisvaderschap) en reservering groot onderhoud, afschrijving lening restauratiefonds en de kosten voor het inzetten van de verbindingsofficier worden allen gedekt uit de inkomsten vanuit verhuur. Dit betreft meerjarige huurcontracten van tenminste 10 jaar.

De verbindingsofficier heeft een marketingbudget en kan een aantal eigen activiteiten ontwikkelen ten gunste van de beleving fortbreed. Een onderbouwing van die activiteiten is terug te lezen in het activiteitenplan.

Strategie – een belofte

Elke huurder en gebruiker van het fort deelt onze visie dat het geheel meer is dan de som der delen, en dat we dat met elkaar bewerkstelligen. Samen ontsluiten we het Fort van Hoofddorp, maken we iedereen deelgenoot van deze plek, die tenslotte van ons allemaal is. De activiteiten en evenementen die worden georganiseerd dragen bij aan openstelling en instandhouding van het fort met haar cultuurhistorische waarden.

³ Zie bijlage

Zoals ook in de statuten is vastgelegd: heeft de stichting ten doel de ontwikkeling van de onderdelen van de Stelling van Amsterdam in en om het cultuurgoed 'Fort bij Hoofddorp', zichtbaar te maken en in stand te houden alsmede het vergroten van de cultuurhistorische waarde en het duurzaam in stand houden van het fort.

De stichting verricht hiertoe die handelingen in de ruimste zin van het woord die hiermee verband houden of daartoe bevorderlijk zijn. Stichting Fort van Hoofddorp verwezenlijkt haar doel onder meer door van het Fort bij Hoofddorp een open, toegankelijke, publieke en culturele ontmoetingsplek te maken, alsmede de locatie zoveel mogelijk marktconform te verhuren. De eventuele netto opbrengst wordt gereserveerd voor onderhoud, duurzame instandhouding en vergroting van de publieke en cultuurhistorische waarden.

Bestuur

Het huidige bestuur van Stichting Fort van Hoofddorp bestaat uit initiatiefnemers Femme Hammer en Serge Schoemaker, almede bestuurslid Jaap Breunesse.

Serge Schoemaker: Voorzitter
Femme Hammer: Secretaris
Jaap Breunesse: Penningmeester

Femme Hammer

Bestuurslid Femme Hammer fietste als klein meisje al met haar vader langs het Fort bij Hoofddorp en liep er jaren later met haar zoons langs tijdens de avondvierdaagse. Bij haar ontstond het idee om dit mooi stuk erfgoed te renoveren en daarna de 'deuren' ervan wijd open te zetten voor de bewoners van Hoofddorp en de regio daar omheen. Ze heeft

daarna gezocht naar een manier om het Fort (na de broodnodige opknapbeurt) duurzaam te kunnen laten bestaan en open te stellen.

Deze doctorandus in Pedagogische Wetenschappen heeft zich in de theaterwereld gemanifesteerd als veelzijdige duizendpoot. Naast producties voor jongerenvoorstellingen, openluchttheater en grotere commerciële voorstellingen, ontwikkelt zij producties met een sociaal maatschappelijke noodzaak. Hiervoor werkt Femme Hammer samen met o.m. jeugdzorg, onderwijsinstellingen, professionele en amateurkunstenaars en het bedrijfsleven. Vanuit haar ervaring geeft zij het programma in het Fort van Hoofddorp een educatief, cultuurhistorisch en maatschappelijk kader.

Serge Schoemaker

Deze gepassioneerde architect met internationale ervaring vindt het een uitdaging om in zijn werk het oude met het nieuwe op bijzondere wijze te verweven. Vanuit zijn interesse is hij als bestuurslid betrokken geraakt. Serge Schoemaker is eigenaar van het architectenbureau [Serge Schoemaker Architects](#) in Amsterdam en is samen met Femme Hammer vanaf het begin bij de herbestemming van het fort in Hoofddorp betrokken.

Als architect tekende hij voor het ontwerp en begeleidt namens de stichting de bouwtechnische uitwerking en uitvoering van het plan.

Jaap Breunesse

Deze geroutineerde planontwikkelaar heeft al meer dan 25 jaar ervaring met het ontwikkelen van renovatie - en bouwplannen met een gecombineerde maatschappelijke en commerciële bestemming. Zo ontwikkelde hij zorgboerderijen waar mensen met een verstandelijke beperking wonen en werken, en initieerde hij de renovatie van Het Kasteel van Woerden tot woongemeenschap voor mensen met een

verstandelijke beperking, gecombineerd met een commercieel kwaliteitsrestaurant. Dat Jaap Breunesse ook zijn passie voor cultuurhistorie in dit prachtige project kwijt kan is voor iedereen nog eens extra mooi meegenomen.

De werkzaamheden ten behoeve van de stichting worden door alle drie de bestuursleden onbezoldigd gedaan, er is ook geen onkosten vergoeding voor het stichtingswerk van toepassing.

Beheer

Het eerste financiële verslag van de stichting dateert uit 2017.

De winst- en verliesrekening is bij de stichting op te vragen.

De geldstroom in 2018 bestaat uit inkomsten vanuit Provinciale en Gemeentelijke subsidie tegenover de kosten van de restauratie en bouw. Vanaf 2020 start de erfpachtovereenkomst en verplicht de stichting zich tot het voldoen van deze kosten, derhalve is dat ook de ingangsdatum voor de huurovereenkomst met de ondernemers en starten de lasten voor de verbindingsofficier.

De boekhouding is in handen van JPL Advies, Hans Langeveld, belastingadviseur en administratieconsulent. Indien de cijfers van een accountantsverklaring moeten worden voorzien werken we samen met Grant Thornton.

Bijlage 1 begroting 2020

EXPLOITATIEBEGROTING STICHTING FORT VAN HOOFDDORP			
uitgaven / kosten / lasten		inkomsten / opbrengsten / baten	
ERFPACHT	31850		
canon (ingroei)		31850	
AFSCHRIJVINGEN			
restauratiefonds	18600	18600	
HUISVESTING			
gas, licht, water	3000		
onderhoud klein	5000		
onderhoud groot	9000	17000	
ALGEMEEN BEHEER			
culturaanjager+budget	10000		
administratie kosten	4000		
advieskosten	550		
accountantskosten	1500		
belastingen en heffingen	1500		
verzekeringen	3500		
onvoorzien	1500	22550	
totaal		90000	
			90000
			exploitatie resultaat
			0

Bijlage 2 – activiteitenplan

Het aantrekken van passende huurders in het fort zal in de loop van 2019 afgerond zijn. Vanuit de stichting is al voorwerk gedaan in het aangaan van lokale verbindingen om van het fort een aantrekkelijke ontmoetingsplek te maken voor de brede doelgroep. Voorbeelden van verbindingen die nu al gemaakt zijn door de stichting en welke de verbindingsofficier verder zal uitbouwen, ontwikkelen en onderhouden:

‘Goed nabuurschap’

Naastgelegen **praktijkschool**: Leerwerktrajecten maar ook gedeeld ruimte gebruik.

Korenmolen De Eersteling: Beiden gebouwen vertellen een verhaal over de Haarlemmermeer en de gedeelde historie vind de bezoeker terug. Een bezoek aan de molen kan niet zonder een bezoek aan het fort en vice versa – op de menukaart komen pannenkoeken gebakken met meel van de molen...

‘Verbindingen met het lokale onderwijs’

Basis Onderwijs – scholen bezoek van scholen uit Hoofddorp en Haarlemmermeer /als onderdeel van het cultuur-educatieve & sportieve programma. Maar we ontvangen ook heel graag de plaatselijke groep 8 met hun eindmusical.

Voortgezet Onderwijs – maatschappelijke stage lopen op het fort maar ook programmering in het Openluchttheater met leerlingproducties.

Sios: Deze leerlingen verzorgen jaarlijks een sportief programma-onderdeel op t fort waar de scholieren aan kunnen deelnemen.

‘Verenigingen & vrijwilligers’

Scouting: Eerder al bakten de welpen en de zeeverkenneren meer dan 300 pannenkoeken voor de bezoekers tijdens een open dag in de Stellingmaand (september 2016) Hoofddorp heeft 2 watergroepen en in het najaar werken we samen om tijdens vakantieweken vlotteraces te houden in de fortgracht.

Stichting MEGA: zeer bevolgen fortliefhebbers die al sinds jaar en dag tijdens de eenmalige openstelling (zo was t tot nu toe) het fort van een prachtige rondleiding voorzien.

Buurtvereniging ‘Het oude buurtje’ voor de kwartaalvergadering gebruiken zij een ruimte in het fort.

De verbindingsofficier zal 2 dagen per maand werkzaam zijn op het fort en beheert budget voor de volgende activiteiten:

- Gezamenlijke marketing fort-breed en aansluiting bij initiatieven als Stichting Liniebreed Ondernemen (SLO)
- Tenminste een 5tal evenementen naar het fort halen in samenwerking met lokale initiatieven
- Schoolprojecten op het fort realiseren in samenwerking met en als onderdeel van de Erfgoedleerlijn Haarlemmermeer
- Jaarlijks zaadbommen gooien (inzaaien bloemen) en onderhoud van de Wilde tuin met scholieren

Het fort is van ons allemaal...